

2

Sorszám: IV

Tárgy: Az önkormányzat fásítási programjának felülvizsgálata, egy élhetőbb és „zöldebb” kisvárosi modell kialakításának lehetősége
Előterjesztő: Siklósi István polgármester
Készítette:
Véleményező Bizottság: Oktatási és Kulturális Bizottság
Pénzügyi, Gazdasági Bizottság
Tervezett döntés: 1 db határozat
Döntés: Egyszerű többségi, nyílt szavazással

ELŐTERJESZTÉS
a Képviselő-testület 2013. augusztus 26-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

2013. évi munkatervben határoztuk meg augusztusi napirendi pontnak "Az önkormányzat fásítási programjának felülvizsgálata, egy élhetőbb és „zöldebb” kisvárosi modell kialakításának lehetősége" címmel. Az anyag előkészítése során felvettem a kapcsolatot Szelekovszki Lászlóval, aki 2003-ban elkészítette "Mezőberény utcafásítási program"-ját.

A mellékelt írásos anyagot 2013. augusztus 16-án küldte meg e-mailben, mely tartalmazza a 2003-as tervek megvalósításának rövid történetét, valamint utalás szintjén információkat tartalmaz arról, hogy milyen ütemezést ajánl az elkövetkezőkre.

Nem tartalmazza az anyag megbeszélésünk egy részét, melyeket az alábbiakban foglalkozok össze:

Az utóbbi két évben több fásítással összefüggő tevékenység folyt az város tulajdonában lévő területeken.

Erdőtelepítések:

- Elsőként 2011-ben elkészült erdőterületeink felmérése, valamint elkészültek a erdőgazdálkodási tervek is. A felmérések alapján megállapítható, hogy Mezőberény Város 5 erdő részletben, összesen 4,59 ha erdőterülettel bír, olyan területeken, melyek kizárólagos 1/1-ed részben képezik tulajdonát. Az említett területeken kívül még néhány közös tulajdonban lévő erdőrészletben is érdekelt az önkormányzat, de ezek elhanyagolható nagyságúak. Meglévő erdőterületeinkről megállapítható, hogy azok jellemzően vágásérett korúak, így azok felújítása időszerű. A felújítások sorát a Boldisháti holtág melletti 15/A erdő részlettel 2012-ben megkezdtük, ahol a vágásérett kort meghaladó nyárfa lábon történő eladása és a terület nyárfával történő betelepítése megtörtént.
- A munkát tovább kell folytatni, mint ahogy arra a mai testületi ülésen előterjesztés szerepel a napirendi pontok között.
- 2012-ben két - Mezőberényi viszonylatban jelentősebb - erdőtelepítésre került sor. Az egyik a Boldisháti holtág melletti 14,5 ha területen makk vetéssel történő tölgy

telepítés, a másik Cinalapason a vasút mellett 4,5 ha-on mézelő fák, első sorban kislevelű hárs telepítése történt meg.

- Sajnos nem rendelkezik a Város további olyan területekkel, amelyek erdőtelepítésére alkalmasak lennének, pedig az erdőtelepítés nemcsak, vagy inkább nem első sorban gazdasági megfontolásokból lenne fontos, de a környezetünk élhetőbbé tétele szempontjából is. (levegő tisztaság, mikroflóra, -fauna stb.)

Fa ültetések:

- 2011-től minden évben részt veszünk a Gemenc Zrt. által meghirdetett és általa támogatott "Minden születendő gyermeknek ültessünk egy fát" akciójában. A program keretében a Hosszú-tó partján került elültetésre eddig több mint 300 darab facsemete. A kedvezőtlen talaj és időjárási adottságokhoz viszonyítva jó "túlélési" arány tapasztalható, bár minden évben pótolnunk kell fákat.
- A Szelekovszki Lászlóval folytatott megbeszélésen megfogalmazódott, de leírt anyagban nem szerepel, hogy hogyan, de a 2003-as utcafásítási tervet a fa fajták tekintetében is felül kell vizsgálni.

Lehetőségeink:

- A Szelekovszki László által készített anyag alapján az utcafásítás program felülvizsgálata.
- A Liget csatornán túli területének átvizsgálása, esetleg egy I. világháborús, és egy II. világháborús emléktérület kialakítása az elhunyt mezőberényiek számával megegyező fa telepítésével, a jelenleg ott lévők kiegészítésével.
- Az idei évben döntött a testület egy pihenő park kialakításáról. Ennek folytatásaként olyan zöld területek kialakítása, ahol különböző korosztályok pihenhetnek, játszótér kialakítás zöld környezetben.
- "Génbank" kialakítása az állomásnál lévő tölgyfákra alapozva. A makk összegyűjtését az általános iskola "Zöld-szíves" csoportja vállalta, a makkok elültetésére a Boldisháti holtág melletti területen elkülönítetten is van lehetőség.
- A lakosság bevonása a utcák virágosításába. Több szempontból is fontosnak tartom, hogy ne csak a városközpont és fő utak mentén történjenek virágültetések, de az egész városra terjedjen ki ez a lehetőség.

Ajánlás a testület számára:

1. Területeinken folytatjuk az erdőgazdálkodási tevékenységet. (folyamatos tevékenység)
2. Folytatjuk a "Minden születendő gyermeknek ültessünk egy fát" programot. (folyamatos tevékenység)
3. A lakosság bevonásával az utcák virágosítását növelni kell. (folyamatos tevékenység)
4. Az állomásnál lévő tölgyek termésének felhasználásával "génbankot" hozunk létre 2013-ban.
5. Az utca fásítási program az ültetendő fafajták tekintetében 2013-ban felül kell vizsgálni, 2014 tavaszán legalább két utca tekintetében a fák cseréjét, az ültetéseket el kell végezni.
6. A Városháza mögötti területen 2014-re elkészítjük a tervezett pihenő parkot.

Határozati javaslat:

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete "Az önkormányzat fásítási programjának felülvizsgálata, egy élhetőbb és „zöldebb” kisvárosi modell kialakításának lehetősége" című előterjesztést elfogadja.

Az abban foglalt ajánlás megvalósításához a következő évek költségvetéseiben forrást biztosít.

Felelős: Siklósi István polgármester

Határidő: Intézkedésre azonnal

Mezőberény, 2013. augusztus 21.

Siklósi István
polgármester

Mezőberény Város
Polgármesteri Hivatala
Siklós István Polgármester úr

Mezőberény fásítási programjának felülvizsgálata

Az önkormányzatok településrendezési feladatait az épített környezet átalakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény valamint a hozzá kapcsolódó kormányrendeletek szabályozzák, amelyek kiemelt feladatként kezelik a települési zöldfelületi rendszerek megóvását fenntartását és fejlesztését.

Mezőberény, e nagy múltú település és most, mint fiatal város, a településképző kialakításában régen és ma is nagy gondot fordított az utcák fásítására.

Gyakorlatilag a régi fásítás nyomai még ma is fellelhetők és nagy részben ezek határozzák meg a város belterületi fásításának vázát.

A zömmel háború előtti, de helyenként közel évszázados fasorok nagyon gondosan meg voltak tervezve, ültetésük nagy szakértelemről árulkodik.

A kornak megfelelő divatos, de érdekes módon aránylag kevés fafajból álló fákat, fasorokat ültettek, főleg japánakác, hárs, gesztenye, juhar fajok voltak a jellemzők.

Érdekes, hogy ezek a fajok a vadgesztenye kivételével még ma is időtállóak és korszerűek. Sajnos az elöregedésük miatt fokozatos cserére, pótlásra szorulnak. Ezért is határozta el Mezőberény képviselő testülete 2003-ban, hogy felméri a város fakataszterét, mint a jövőbeni utcafásítási program alapját, és ennek tudatában, több lépcsőben, ütemben újítja föl. Ez az ütemezés alapja lehet egy szakszerű egységes és könnyen kezelhető városi fásításnak. Mezőberény belterületén 63-km hosszúságú, 125 utcából álló úthálózat található, valamennyi utca fásítottnak mondható.

Legtervszerűbben fásított része a Szarvasi út, Petőfi út és a Gyomai út által határolt városrész.

A fásítási program több szakaszban folyt 2003 októbere és 2005 decembere között.

I. A főutca a főter körforgalmától mindkét oldalon a Gyomai út kereszteződési csomópontjáig. Az itt lecserélendő fafaj: 29 darab japánakác és ültetendő fafaj a páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*). Teljesítve 2003 december 1.

II. A főutca-Gyomai úti kereszteződéstől a Tóth templomig. Az itt lecserélendő fafaj japánakác. Ültetendő fafaj az ezüstjuhar. Teljesítve 2005 decemberéig.

III. Gyomai út teljes szakasza. Lecserélendő fafaj sűrű állományú, szakszerűtlenül kezelt kínai nyárfa. Ültetendő fafaj a vasfa. Teljesítve 2005 decemberéig.

Ezzel egy időben az Árpád utca felújítása is megtörtént.

A fásítási program felülvizsgálat során megállapítható, hogy az eddigi ütemezések időben és szakszerűen lettek végrehajtva. A fafajok kiválasztása a városiasodott településnek megfelel, törekvésünk nem a divatos fafajok kiválasztása volt, hanem a hosszú távú tűrő képes fák telepítése.

További fatelepítések ütemezése:

Elsősorban az elöregedett fasorok lecserélése a cél.

Zöldövezetek, terek, közjóléti parkok felújítása.

Ilyenek: Városi liget, Kastélyudvar, Temetők, Mesterséges tó (Tóvendéglő mögötti parkosítása, ligetesítése) Fürdő és környéke.

A további utcák felújításának ütemezésén belül elsőként a békési úti vadgesztenyesor felülvizsgálata, pótlása vagy lecserélése korszerű fafajra lenne fontos.

Fafajok kiválasztása: Mint említettük nem a divatos fákat kell figyelembe venni, hanem olyan fafajokat, amelyek a zöldfelület zsugorodását, a gépjárművek által kibocsátott káros gázokat ellensúlyozni tudják, és több kritériumnak is megfeleljenek.

- Nagy a vegetatív felülettel rendelkezzen.
  - Városképileg beilleszthető legyen, várostűrő, „forgalombíró” legyen.
  - Allergén pollenmentes, termésével ne szemeteljen.
  - Minél kevesebbet kelljen metszeni, alakítani.
  - Lombkoronája, színe a város hangulatát növelje.
  - Életkora időtálló, hosszú távú legyen.
- (Óshonos fák előtérbe helyezése)

Ezen fafajok a következők:

- Japán akác (Soporia Japonica)
- Zselnice meggy (Padus avium)
- Csörgőfa (Coelreutheria Paniculata)
- Díszalmák (Malus nemzetség)
- Mézgás jéger (Alnus glutinosa)
- Fűz (Salix Alba)
- Piros virágú vadgesztenye (A. Karnea)
- Szelídgesztenye (Castanea Sativa)
- Gyertyán (Carpinus Betulus)
- Kislevelű hárs (Tilia Cordata)
- Ezüstjuhar (Acer Saccharinum)
- Tatárjuhar (Acer Tataricum)

- Virágos kőris (Fracinux Ormus)
- Berkenye (Sorbus nemzetség)
- Török mogyoró (Corylus Colurna)
- Kínai nyár (Populus Simoni)
- Nyugati ostorfa (Celtis Ocidentalis)
- Kocsányostölgy (Quercus Robur)

Gömbváltakozatok: gömbkőris, gömbjuhar, gömbeper, gömb japánakác stb.

Fenyőfélék: Elsősorban a feketefenyő és vörösfenyő változatai az ajánlottak.

További napirenden tartandó feladatok és beavatkozások.

Helyi természetvédelmi értékek itt elsősorban fák, mint a városi liget faállománya a vasútállomáson található kocsányos tölgyek hosszú távú megóvásának biztosítása.

Az ütemezések első szakaszában az un. cigánysor nyárfasorának lecserélése, időtálló fafajokra.

Mezőberény eddigi példaértékű fásítását továbbra is kiemelten kell kezelni. A felújításokat az ütemezések szerint következetesen végre kell hajtani.

Szelekovszky László